

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ ÇALIŞMASI RAPORU olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan : Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Murat Tezer

Üye : Yrd. Doç. Dr. Çiğdem Hürsen

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../2013

Prof. Dr. Cem Birol

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Matematik dersinde öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini kullanmaları gerekmektedir. Öğretmenlerin amacı; bireylere sunulanı olduğu gibi kabul etmeyi değil, sağlam bir düşünce süzgecinden geçirerek yargılama, sağlıklı bir senteze ulaşma becerisi kazandırma ve öğrencileri düşünen birer vatandaş olarak yetiştirmek olmalıdır. Bu doğrultuda matematik dersinin kendinden beklenen işlevi daha etkili bir şekilde yerine getirebilmesi için, öğretim programının uygulayıcıları olan öğretmenlerin matematik öğretim programının eleştirel düşünme becerilerini kazandırma düzeyine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi önem kazanmaktadır.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde araştırmaya giriş yapılmış ve araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sayıltısı, sınırlılıkları, tanımları ve kısaltmalarına yer verilmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde ise araştırmanın kuramsal boyutu ve ilgili araştırmalar sunulmuştur. Araştırmanın üçüncü bölümünde ise araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve analizi, süre ve olanaklara yer verilmiştir. Araştırmanın dördüncü bölümünde ise araştırma verilerinden elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilirken, araştırmanın beşinci ve son bölümünde ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Çalışmalarında bana sabırla yol gösteren ve beni her türlü konuda yönlendiren danışmanım Sayın Yard. Doç. Dr. Murat Tezer'e, araştırmaya katkı sağlayan meslektaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim. Doğduğum andan itibaren bana emek veren, beni daima destekleyen anne ve babama; eğitim hayatım boyunca bana yol gösteren ve destekleyen araştırmamın her aşamasında yorulduğumda, bunaldığımda, zor günlerimde daima bana moral veren kardeşime; bu gün bu noktada olmamda emeği geçen tüm öğretmenlerime maddi ve manevi katkılarından dolayı sonsuz teşekkür ederim.

Naziyet BOZAT
Lefkoşa, Haziran 2013
Aileme Hitaben...

ÖZET

İLKOKUL MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMININ ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİSİNİ GELİŞTİRMESİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Bozat, Naziyet

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yard. Doç. Dr. Murat Tezer

Haziran 2013, 122 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İlkokullarında uygulanmakta olan matematik öğretim programının eleştirel düşünme becerisini geliştirmesine ilişkin, devlet ilkokullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak belirlemektir.

Betimsel bir çalışma olan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilerek geçerliği ve güvenirliği sağlanan anketle elde edilmiştir. Araştırmanın evrenini, 2012- 2013 öğretim yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı İlköğretim Dairesi'ne bağlı İlkokullarda görev yapan 972 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemine ise 40 resmi ilkokulda görev yapan 324 sınıf öğretmeni seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler; frekans, yüzde, bağımsız gruplar t- testi, One-Way Anova Testi, Ki-Kare testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin eleştirel düşünme becerisinin geliştirilmesi ile ilgili hizmet içi eğitim almadıkları tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenleri okuldaki teknolojik alt yapının yetersiz olması, ders kitaplarının yetersiz olması, matematik öğretim programındaki yetersizliklerin ve materyallerin yetersiz olması eleştirel düşünme becerisinin gelişmesini engellediğini belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenleri, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeleri için okul yöneticilerinin çeşitli faaliyetler (gezi, matematik yarışmaları vs.) düzenlemesi gerektiği görüşüne sahiptirler. Ayrıca sınıf öğretmenleri okulların teknolojik alt yapısının geliştirilmesi, ders kitaplarındaki ve matematik öğretim programındaki eksikliklerin giderilmesi ile öğrenci merkezli eğitime uygun öğrenme ortamları düzenlenip matematik dersinde eleştirel düşünme becerisinin geliştirilebileceğini belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri, ilkökul matematik öğretim programının eleştirel düşünmeyi geliştirmeye uygun hazırlandığını belirtmişlerdir.

İlkokul sınıf öğretmenlerinin matematik öğretim programının eleştirel düşünme becerisini geliştirmesine ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri, yaşları ve mesleki kıdemleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken, okuttukları sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul Matematik Öğretim Programı, Eleştirel Düşünme.

ABSTRACT

TO DETERMINETHE OF TEACHER’S VIEWS RELATING TO PRIMARY MATHEMATICS CURRICULUM DEVELOP CRITICAL THINKING

Bozat, Naziyet

Masters Thesis, Department of Curriculum and Instruction

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Murat Tezer

June 2013, Page 122

Aim of this study is to identify whether primary school teaching mathematics curriculum implemented by Ministry of National Education in the education-instruction year 2012-2013 in state primary schools in the Turkish Republic of Northern Cyprus, Turkish Republic of Northern Cyprus is eligible for developing critical thinking skills on the basis of the class teachers’ comments.

Being a descriptive study, this research was carried out by using survey model. Data were collected by means of the questionnaire which was developed and whose reliability and validity are ensured. Research participants are composed of 972 teachers teaching in primary schools in the Turkish Republic of Northern Cyprus in the education and instruction year 2012-2013. Research sample consists of 324 teachers teaching in 40 state primary schools. Collected data were analyzed by using frequency, percentage, independent group t- test, One-Way Anova test and Ki-Kare test.

Results of the research demonstrate that most of the participants did not receive in-service training about development of critical thinking. Lack of technological infrastructure and material in the school, lack of textbooks and math program prevents critical thinking skills development to classroom teachers’ opinion. Teachers hold view that school administrators should arrange various activities (such as study tours, mathematics competitions, etc.) in order to develop students’ critical thinking skills.

Also the development of the technological infrastructure of schools, reorganization of the textbooks and the mathematics curriculum, appropriate learner centered education environments organized in the class provide development critical thinking in the math lesson indicated class teacher. Teachers reported that the mathematics curriculum was devised suitably for developing critical thinking.

Significant difference was found between views of the teachers by sex, age, professional seniority. However, teachers found a significant difference according to the variable level of the students.

Key words: Primary Mathematics Curriculum, Critical Thinking.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
Juri Üyelerinin İmza Sayfası.....	i
Önsöz.....	ii
Özet.....	iii
Abstract.....	v
İçindekiler.....	vii
Tablo Listesi.....	xi

BÖLÜM 1

Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı.....	5
Araştırmanın Alt Amaçları.....	5
Araştırmanın Önemi.....	6
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	7
Araştırmanın Varsayımları.....	7
Tanımlar.....	7
Araştırmanın Kısaltmaları.....	8

BÖLÜM 2

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL BOYUTU VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın Kuramsal Boyutu.....	9
Eğitim Kavramı.....	9
Eğitim Programı.....	10
Matematik ve Matematik Eğitimi.....	11
KKTC Matematik Eğitim Programı.....	15
Programın Vizyonu.....	15
Programın Yaklaşımı.....	15
Matematik Eğitim Programının Genel Amaçları.....	16
Programın Kazandırmayı Amaçladığı Beceriler.....	17
Düşünme.....	22
Eleştirel Düşünme	24

Eleştirel Düşünmenin Tarihçesi, Felsefî Gelişimi ve Tanımı.....	25
Eleştirel Düşünmenin Boyutları.....	30
Eleştirel Düşünme Becerileri	32
Eleştirel Düşünmeyle İlgili Yanlış Anlamalar.....	36
Eleştirel Düşünme Eğiliminin Önemi.....	38
Eleştirel Düşünen Birey Özellikleri.....	39
Eleştirel Düşünmeye Etki Eden Faktörler.....	43
Eleştirel Düşünme Becerisi ve Eğiliminin Ölçülmesi.....	47
Eleştirel Düşünmenin Gerçekleştiği Sınıf Özellikleri.....	48
Eğitim Programları ve Eleştirel Düşünme.....	48
Matematik ve Eleştirel Düşünme.....	50
İlgili Araştırmalar	52
Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	52
Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	56

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Araştırma Modeli.....	59
Evren-Örneklem.....	59
Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi.....	60
Verilerin Toplanması.....	60
Verilerin Analizi.....	60
Süre ve Olanaklar	62

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Örneklemin Demografik Özellikleri.....	63
Araştırmanın Örneklemine Giren Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Öğretim Programında Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerilerini Gelişmesini Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşleri	67
Öğretmenlerin Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerilerinin Gelişmesi İçin Okulda/ Sınıfta Bulunmasını İstedikleri Ortam Ve Materyallere İlişkin Görüşleri.....	74

Matematik Öğretiminde Eleştirel Düşünme Becerisi Kazandırılabilmesi İçin Yapılabilecek Çalışmalara İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	78
Sınıf Öğretmenlerinin Okul İdaresinin Eğitim Programının Hedefleri Dışında Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesi Amacıyla Yapabilecekleri Çalışmalara İlişkin Görüşleri	83
İlkokul Matematik Öğretim Programının Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirmesine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi.....	86
İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Okuttuğu Sınıf Düzeyi ile Matematik Öğretim Programında Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerilerini Gelişmesini Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	89
İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Bilgilerinin Anket Maddeleri İle Karşılaştırılması.....	96

BÖLÜM 5

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Sonuçlar.....	101
Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Öğretim Programında Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerilerini Gelişmesini Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerine Ait Sonuçlar	101
Öğretmenlerin Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerilerinin Gelişmesi İçin Okulda/ Sınıfta Bulunmasını İstedikleri Ortam Ve Materyallere İlişkin Görüşlerine Ait Sonuçlar.....	103
Matematik Öğretiminde Eleştirel Düşünme Becerisi Kazandırılabilmesi İçin Yapılabilecek Çalışmalara İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Sonuçlar.....	103
Sınıf Öğretmenlerinin Okul İdaresinin Eğitim Programının Hedefleri Dışında Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesi Amacıyla Yapabilecekleri Çalışmalara İlişkin Görüşlerine Ait Sonuçlar.....	104
İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri İle Anket Maddelerine Verdikleri Cevaplara Ait Puanlar Arasındaki İlişki İncelendiğinde Elde Edilen Sonuçlar.....	105
Öneriler.....	106

Sonuçlara Yönelik Öneriler.....	106
Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	106
Kaynakça	108
Ekler.....	118

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo-1: Eleştirel Düşünmenin Kapsadığı Beceri Ve Alt Beceriler.....	36
Tablo-2: Eleştirel Düşünmeye İlişkin Yanlış Anlamalar Ve Doğrusu.....	37
Tablo-3: Öğretmen Merkezli Öğretim İle Eleştirel Düşünme Becerilerine Dayalı Öğretimin Karşılaştırılması.....	49
Tablo-4: Matematik Öğretim Programının Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri Anketi Puan Sınırları.....	61
Tablo – 5: Çalışma Süresi.....	62
Tablo-6: Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Yönelik Dağılımı.....	63
Tablo-7: Sınıf Öğretmenlerinin Yaşlarına Yönelik Dağılımı.....	64
Tablo-8: Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Yönelik Dağılımı.....	65
Tablo-9: Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenim Durumları Yönelik Dağılımı.....	65
Tablo-10: Sınıf Öğretmenlerinin Okuttuğu Sınıf Düzeylerine Yönelik Dağılımı.....	66
Tablo-11: Sınıf Öğretmenlerinin Eleştirel Düşünme Becerisini Öğrencilere Kazandırılmaya Yönelik Olarak Hizmet İçi Eğitim Almalarına Yönelik Dağılım.....	67
Tablo-12:Sınıf Öğretmenlerinin Okulların Eleştirel Düşünme Becerisinin Gelişimi İle İlgili Teknolojik Ve Materyal Yönüyle Eksikliklerinin Olması Görüşüne Yönelik Dağılımı.....	68
Tablo-13: Sınıf Öğretmenlerinin Öğretim Programının Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirmesi İle İlgili Eksikliklerinin Olması Görüşüne Yönelik Dağılımı.....	69
Tablo-14: Sınıf Öğretmenlerinin Ders Kitaplarının Hazırlanmasında Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirmesi İle İlgili Olarak Yetersiz Olması Görüşüne Yönelik Dağılımı.....	70
Tablo-15: Sınıf Öğretmenlerinin Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirmesi İle İlgili Okul İçi Ve Okul Dışı Etkinliklerin Yetersiz Olması Görüşüne Yönelik Dağılımı.....	71
Tablo-16: Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerin Verilen Araştırma Ödevlerine Yeterli İlgiyi Göstermemesi Görüşüne Yönelik Dağılımı.....	72
Tablo-17: Sınıf Öğretmenlerinin Eleştirel Düşünme Becerisi Ve Diğer Alanlarla İlgili Etkinlikleri Yapacak Yeterli Zamanın Ayrılmamış Olması Görüşüne Yönelik Dağılımı.....	73

Tablo-18: Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfların Kalabalık Olması Görüşüne Yönelik Dağılımı.....	74
Tablo-19: Sınıf Öğretmenlerinin Okulda Bilgisayar / Sinevizyon Odasının Olması Görüşüne Yönelik Dağılımı.....	75
Tablo-20: Sınıf Öğretmenlerinin Derslerin Daha İyi Anlaşılması İçin İzleme Yaptırılabilir Kaset Ve CD'lerin Olması Görüşüne Yönelik Dağılımları.....	76
Tablo-21: Sınıf Öğretmenlerinin Sınıflarda Öğrencilere Konu İle İlgili İzleme Yaptırılabilir Teknolojik Aletlerin Olması.....	77
Tablo-22: Sınıf Öğretmenlerinin Konuları Anlatan ve Duvarlara Asılabilir Resim, Şekil ve Tanımların Olması Görüşüne Yönelik Dağılımı.....	78
Tablo-23: İlkokul Matematik Öğretim Programının Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirmesine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi.....	86
Tablo-24: İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyi İle Okulların Teknolojik Ve Materyal Yönüyle Eksikliklerinin Olması Maddesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-Kare (X^2) Testi Sonuçları.....	90
Tablo-25: İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyi İle Öğretim Programının Eksiklerinin Olması Maddesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-Kare (X^2) Testi Sonuçları.....	91
Tablo-26: İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyi İle Ders Kitaplarının Hazırlanmasında Eksiklerinin Olması Maddesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-Kare (X^2) Testi Sonuçları.....	92
Tablo-27: İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyi İle Eleştirel Düşünme Becerisi İle İlgili Okul İçi Ve Okul Dışı Etkinliklerin Yetersiz Olması Maddesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-Kare (X^2) Testi Sonuçları.....	93
Tablo-28: İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyi İle Öğrencilerin Verilen Araştırma Ödevlerine Yeterli İlgiyi Göstermemesi Maddesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-Kare (X^2) Testi Sonuçları.....	94
Tablo-29: İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyi İle Eleştirel Düşünme Ve Diğer Alanlarla İlgili Etkinlikleri Yapacak Yeterli Zamanın Ayrılmamış Olması Maddesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-Kare (X^2) Testi Sonuçları.....	95
Tablo-30: İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyi İle Sınıfların Kalabalık Olması Maddesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-Kare (X^2) Testi Sonuçları.....	96

Tablo-31: Matematik Öğretim Programının Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirmesine Yönelik Öğretmenlerin Genel Görüşlerine Ait Sonuçlar.....	97
Tablo-32: Matematik Öğretim Programının Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirmesine Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Puanların Cinsiyetlere Göre T-Testi Sonuçları.....	97
Tablo-33: Matematik Öğretim Programının Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirmesine Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Puanların Yaşlarına Göre One-Way Anova Testi Sonuçları.....	98
Tablo-34: Matematik Öğretim Programının Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirmesine Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Puanların Mesleki Kıdemine Göre One-Way Anova Testi Sonuçları.....	99
Tablo 35: Matematik Öğretim Programının Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirmesine Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Puanların Okuttuğu Sınıf Düzeyine Göre One-Way Anova Testi Sonuçları.....	100